

C V E T J E

z vertov sv. Frančiška.

Časopis za verno katoliško ljudstvo,
zlasti za ude tretjega reda sv. Frančiška.

S privoljenjem cerkvenih in redovnih oblasti
vrejuje in izdaja

P. Stanislav Škrabec,
mašnik frančiškanskega reda na Kostanjevici.

Vsebina 5. zvezka.

Mesec oktober. Premišljevanja o življenju sv. Frančiška.	
Peti dan	129.
Življenje častitljive Marije Krescencije Kavfajrenske.	
VI. pogl. V levnjaku	134.
O angeljih. (Dalje)	137.
Sv. Janez Kerstnik de la Salle in njegovi „šolski bratje“.	141.
Svetega Frančiška Saleškega nauki o popolnosti.	
Pravdarjem	145.
Življenje častitljivega Simona Filipovića, Bošnjaka	148.
Varuj se mlačnosti	151.
V Rim !	154.
Drobtinice	158.
Priporočilo v molitev	159.
Zahvala za vslišano molitev.	160.
Glede spovedi za odpustke.	160.

V GORICI.

Hilarijanska tiskarna.

1900.

Izhaja v nedoločenih obrokih. Stane cel tečaj (12 zvezkov) 150 v.

Knjižne novosti.

Slovenski pravopis. Sestavil Fr. L e v e c, c. k. profesor itd. (Dalje.)

Za zgodovino našega vprašanja je važno, da leta 1864 v 3. izdaji svoje Slov. slovnice J a n e ž i č še nič ne ve o tem, da bi se *l*, kjer ga naš narod izgovarja za *v* (*u*), v šolski in gosposki izreki moral glasiti kakor nemški *l*. Njemu je: *polt* = *povt*, *volk* = *vovk*, *žolna* = *žovna*, *bralec* = *bravec*, *rodilnik* = *rodovnik*, *tkalec* = *tkavec*, *dál* = *dáv*, *igrál* = *igráv*, *délal* = *délav*, *jél* = *jév*, *tèrpel* = *tèrpev*, *mil* = *miv*, *ljúbil* = *ljúbiv*. Le v učenih, narodu neznanih besedah, „n. pr. *glagolnost*, *pravilnost*, *neštevilnost* itd.“ pravi da je potreba, da ohrani *l* pred soglasnikom svoj lastni glas. —

Trideset let nato, l. 1894, pa piše dr. Sket v 7. izdaji Janežičeve slovnice str. 6 :

„V pisnem jeziku se je ohranil prvotni in pravilni *l*; zato je ga tudi v olikanem govoru vedno čisto in razločno izrekuj. Govori tedaj: *dolg*, *rodilnik*, *delal* itd., ne: *dovg*, *rodilnik*, *delav* itd.“

Na to bi se dalo opomniti: Ali pred 30 in več leti niso vedeli, da se je v pisnem jeziku ohranil „prvotni in pravilni *l*“? Jaz mislim, da so prav dobro vedeli. Zakaj torej niso sklepali: „zato je ga tudi v olikanem govoru vedno čisto in razločno izrekuj“? Zato, ker so vedeli tudi, da ima pisanje svoje pravice, govorjenje, tudi olikano, pa svoje. Tudi v nemškem pisanju se je ohranil n. pr. prvotni in pravilni *sch* (t. j. *σχ*), vendar nemške slovnice ne uče: „zato je ga tudi v olikanem govoru vedno čisto in razločno izrekuj. Govori torej: *σχουλς*, *σχρεΐβε*, *μένσχ* itd., ne: *šule*, *šraibe*, *menš*.“ — Pa ke bi Nemci za *sch* začeli govoriti *σχ*, bi zadeli v mnogih primerih v resnici prvotni glas, ki se je v holandskem jeziku in v sosednih nemških narečjih do današnjega dne ohranil. Ako se pa pri nas vkaže govoriti „čisto“: *dolg*, *delal*, se vsiljuje nekaj, kar je naši slovenščini in vsi tako imenovani slovanščini prvotno čisto tuje. Res je v našem pisanju prvotno in pravilno *dolg*, *delal*, ker je že Trubar tako pisal in mi vsi še zdaj tako pišemo. Ali pomenilo prvotno to ni tega, kar gospoda zdaj hoče, temuč to, kar bi Poljak pisal *dolg*, *delal*, in to je jako blizu sedanjemu narodnemu *dovg*, *delav*, pa zelo različno od gigerljškega *dolg*, *delal*, kar bi pisal Rus: *дольгъ*, *дѣлая*. — Dr. Sket je prezerl, da se je pisal *l* prvotno za dva ali tri različne glasove; Trubar veli „ta *L* zhači debelu po Besshasku ifrezhi, das *L* zu Zeiten grob auf Ungarisch oder Bisyakisch“. Le pred *i* in *e* (pravim *e* in *ê*) je mogel imeti blizu glas nemškega *l*; povsod drugod je bil ali *l* ali *l'* (t. j. *lj*; Trubar tudi za ta glas navadno piše sam *l*). Zdaj zahtevati, da se naj izgovarja vedno enako, je pač to kakor ke bi zahtevala kaka italijanska gramatika, da naj se *zz* v *mezzo* tako izgovarja kakor v *prezzo*, ker se prvotno in pravilno oboje piše z enakim *zz*. Italijanska gramatika nima pravice tega zahtevati; učiti mora, da se prav izgovarja, kakor izgovarja italijanski narod, prvo *meddzo*, drugo *prettso*. Ke bi se hotelo kaj prenaresjati, bi se morala

CVETJE

Z VERTOV SVETEGA FRANČIŠKA.

XVIII. tečaj.

✻ V Gorici 1900 ✻

5. zvezek.

Mesec oktober.

Premišljevanja o življenju sv. Frančiška.

(Posnel iz laškega „Il mese consacrato al serafico Patriarca S. Francesco, del P. Candido Mariotti“ p. C. L.)

Peti dan.

Kako je sv. Frančišek imel terdno upanje v Boga.

1.

Upanje, to je tista skrivnostna moč, ki vodi dejanja slehernega človeka, tudi tistega, ki se trudi in peha samo za posvetno srečo in blagostanje. Upanje na dobro žetev je, ki pridnega kmeta priganja, da v potu svojega obraza svoje njive obdeluje. Upanje na bogat dobiček navdušuje kupca, da gre v nevarnosti na morju in na suhem, da sprejme nase velike skerbi in se loti nevarnih podjetji. Upanje je, ki spodbuja učenjaka, da noč in dan napenja svoje dušne moči, da si pridobi slavo učenosti. Upanje oserčuje vojaka, da se s hladno kervjo bojuje za domovino ter se ne zmeni za ne-

varnosti življenja, ki jih je kervava vojska polna. Če imatej upanje na kako minljivo srečo tega sveta toliko moč na človeka, kaj naj še le mislimo o upanju na nebesa in njih nepopisljivo slavo?

To upanje človeka oserčuje, da svoje vboštvo in pomanjkanje poterpežljivo prenaša, ker dobro ve, da je zanj v nebesih shranjen zaklad, ki ga molj ne zgloje in erja ne sne. Če ga skušnjave napadajo in zalezujejo, ne zgubi serčnosti, ker za gotovo ve, da ga Bog ne bo pustil čez njegove moči skušati, in od druge strani, da, če skušnjava serčno premaga, bo prejel krono življenja. Če ga hudobni jeziki opravljajo in obrekujejo, seveda ga to boli, pa vender ne toži, ker se spominja, da je nebeško kraljestvo obljubljeno tem, ki ponedolžnem preganjanje terpijo. Kratko, gdor ima živo upanje v Boga, naj si bo, da ima še tolikanj terpeti v tej solzni dolini, on vender ne zgubi poguma in že tukaj na zemlji okuša nekoliko tistega veselja, ki se najde popolno v nebesih.

2.

Kako močna je bila ta čednost upanja v duši svetega Frančiška, moremo spoznati že iz tega, ker je tako velike reči v Božjo čast doveršil, akoravno se je le navadnih majhnih sredstev k temu posluževal. Katero poglavitno podlago je dal svojemu redu, da se je tako čudovito in tako hitro pomnožil in po vsem svetu razširil? Ta podlaga je bila najvišje vboštvo, ker je ostro prepovedal svojim bratom imeti denar, posestva itd. Da bi imeli potrebni živež in obleko, jim je naročil, naj gredo od hiše do hiše in prosijo miloščine vbogaime. Ponavljal jim je pogostokrat besede svetega Duha: „Zaupajte v Gospoda in on vas bo hranil“. Tako življenje je bilo svetu nekaj čisto novega, nemogočega, še celo papežu se je zdelo prestrogo; pa sv. Frančišek je pokazal, da je mogoče, in to tako sijajno, da je štel njegov red v desetem letu svojega obstanka že čez osem tisoč udov

in nikoger ni bilo mej njimi, ki bi mu bilo primanjkovalo, kar mu je bilo za življenje potrebno. On je hotel s svojim in svojih bratov pridigovanjem ves svet prestvariti in zboljšati, in kakih sredstev se je posluževal? Kaker Jezus Kristus svoje aposteljne, tako je tudi sv. Frančišek poslal svoje brate po dva in dva v imenu Gospodovem, bose in brez palice, večinoma priproste in neučene, in rekel jim je, naj ne mislijo, kaj bodo govorili, ker Bog sam bo govoril iz njih in dal moč njihovim besedam; naj pridigajo ne tolikanj z besedo, ampak z lepim zgledom. In res ni preteklo mnogo let, in svet je dobil vse drugo obličje, mnogo nejevernikov se je spreobrnilo, življenje mej verniki se je zboljšalo, vera je oživela in ljubezen se zopet ogrela. Ko je vstanovil svoj drugi red, imenovan vbozih gospê, so mislili, da jim vender ne bo tako stroge zapovedi dal glede vboštva, ker one so bile v ostrem zapertju (klavzuri) in niso mogle od hiše do hiše vbogajme prositi; pa ne! sv. Frančišek jim je naložil, naj bodo s tem zadovoljne, kar jim bodo dobrotniki iz lastne volje v samostan pošiljali in kar si bodo same s pridnim in poštenim delom prislužile. To se je papežu celo nemogoče zdelo, da jih je hotel oprostiti te ostrosti; pa sveta Klara je tako polajšanje ponižno odklonila. In razširile so se tudi klarisinje v kratkem času po Italiji, po Evropi in po vesoljnem svetu. Iz teh dogodkov moremo dovelj spoznati, kako zaupanje je imel sveti Frančišek v božjo previdnost, da je bilo to upanje neomejeno in neskončno, kaker je neomejeno in neskončno božje vsmiljenje, na katero je bilo postavljeno.

3.

Ako hočemo tudi mi kaj storiti v zveličanje svoje duše, v povzdigo svoje matere katoliške cerkve in v dušni prid svojega bližnjega, o tedaj ne stavimo upanja sami na sebe, ki smo tolikanj slabi in polni nepopolnosti, niti ne zaupajmo preveč v druge ljudi, ki so tudi nam enako slabotni, ampak

po zgledu našega svetega očeta Frančiška stavimo svoje zaupanje v Boga, kateri sam je vsegamogočen v svojih delih in zvest v svojih obljubah.

On naj bo naše zavetje in naše plačilo, naše vse, in tako zaupanje v Boga ne bo nigdar osramočeno. Keder nas tedaj kaka skušnjava napade, ali imamo kako dušno ali telesno terpljenje prenašati, ali nas kaki drugi križi in težave obiskujejo, takrat recimo tudi mi z apostelnom Pavlom: „Sam iz sebe ničesar ne morem, vse pa morem v njem, ki me močnega dela“. „Na to, kar smo že sprejeli“, nam kliče sveti Frančišek, „stavimo svoje upanje tudi za prihodnje; in če se nam to malo dozdeva, nam bode Bog, ki je neskončno dobrotljiv, še mnogo več dal, ako vanj zvesto zaupamo“.

Vender pa naj naše zaupanje nikar ne bo prederzno, da bi namreč vse od Boga pričakovali, sami bi pa nič ne storili, zakaj, kaker pravi sv. Avguštin, Bog nas je vstvaril brez nas, noče nas pa brez nas zveličati, ampak hoče, da se za to trudimo po svoji moči. On nam je k temu pa svojo milost obljubil in nam jo bo gotovo tudi dal, ako ga bomo za njo prosili. Če bo naše zaupanje tako vravnano, potem bo naša tolažba v bridkostih, polajšanje v terpljenju, pomoč v težavah in že naprej bomo v njem okusili nekoliko tistih večnih sladkosti, ki so nam pripravljene v nebesih.

Zgled.

Sledeči čudoviti dogodek naj nam še bolj jasno pokaže, kako je sveti Frančišek v Boga zaupal in kako je Bog to njegovo zaupanje obilno poplačal. Bilo je leta 1219, ko je sveti Frančišek ne binkoštni praznik sklical vesoljni zbor k Sv. Mariji Angeljski blizu Asiza, da bi videl sad svojih bratov, ki so bili že deset let mej svetom razširjeni. Na ta klic in povabilo svetega očaka so prišli bratje od vseh krajev, tako da se jih je več kaker 5000 zbralo iz vseh narodov in jezikov. Trumoma so prebivali v šotorih pod štorjami ter

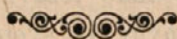
neprenehoma molili, psaljme in svete pesmi prepevali, pre-mišljevali terpljenje Kristusovo in o svetih rečeh se pogo-varjali. Pri vseh je bil videti sveti mir, ponižnost in želje po vedno večji popolnosti; spali so na golih tleh ali na slami in vejah. Sveti Frančišek je kaker navdušen vojskovodja mej njimi hodil ter jih v nemal k ljubezni do Boga in poterpež-ljivosti, akoravno so vsi bili že polni teh čednosti. Dolgo jim je govoril o nečimernosti vsega posvetnega in o veliki vrednosti večnih dobrot; posebno pa jih je opominjal, da naj svoje zaupanje vedno stavijo v Boga.

Mej drugimi je tudi tole rekel: „Opominjam vas in vam tudi zapovem, da nimate skrbeti za živež, obleko in stanovanje, ker Jezus Kristus mi je obljubil, da hoče sam za vse to skrbeti; vam ni družega treba, kaker da Boga ljubite in njemu služite“. Sveti Dominik je bil pri tem čud-nem zboru pričujoč, in ko je slišal tako govorjenje svetega Frančiška in je spoznal, kako težavno je za toliko množico vsega potrebnega pripraviti, je svetemu Frančišku nekako očital, da je preveč prederzen. Toda sveti ustanovnik je bil popolnoma prepričan, da njegovim sinovom ničesar ne bo manjkalo ter je rekel svetemu Dominiku: „Le počakaj, kmalu boš videl, kako je za vse preskerbljeno“. In res! Iz vseh mest in krajev dežele Umbrije, posebno iz Perudžije, Spele, Spoleta in Asiza so dohajali vozovi, tovorna živina in ljudje, ki so pripeljavali in prinašali vse polno živeža vsaka verste, kaker: fižola, sira, sadja, kruha, vina itd. zraven pa tudi miznega orodja, namreč skledic, kupic, nožev, vilic in žlic. Prišlo je tjakaj tudi mnogo duhovnikov in plemenitašev, da bi videli to čudežno zborovanje, in ti so z onimi dobrimi ljudmi vred redovnikom veselo stregli. Redovniki pa so mej tem Boga hvalili, ki jim je toliko obilnih darov poslal. Sveti Dominik se je zdaj čudil nad tolikim terdnim zaupanjem svetega Frančiška, pokleknil je predenj in ga prosil odpuščenja, ker ga je prej ko prederznega obsojal.

Pravilo sv. Frančiška: „Na Boga stavite svoje zaupanje in on bo za vaše potrebe skrbel“.

MOLITEV.

O moj Bog, jaz sem slab in nezmožen kaj dobrega sam iz sebe le samo misliti, in kar je še huje, poln sem nepopolnosti in pregreh; vendar pa terdno zaupam, da ti bom s tvojo pomočjo tukaj na zemlji zvesto služil in te potem v nebesih večno vžival. Saj si ti na svet prišel, da bi bolne ozdravil in nočeš smerti grešnika, temuč da se spokori in živi; tvoja volja je, da se naj nihče ne pogubi, ampak da se vsi zveličajo. S polnim zaupanjem v te tvoje obljube in podpiran sè zasluženjem tvojega bridkega terpljenja in tvoje smerti mi bo vse mogoče. Prosim te pa, da to moje upanje vedno bolj oživljaj in krepčaj ter me varuj vsake prederznosti, s katero bi se ravno tako močno pregrešil kakor z obupanjem.

Življenje častitljive Krescencije Kavibajrenske.

P. A. M.

VI. Poglavje.

V l e v n j a k u.

V življenju sv. Marije Magdalene Paciške beremo, da ji je Zveličar v neki prikazni naznanil, da bo kmalu veržena v levnjak, to je, da bo izpostavljena silnim napadom peklenskih moči. Pet let je trajala ta strašna skušnja; v nji je bila vsa očiščena in pripravljena za najvišjo stopnjo notranjega življenja. — Tudi naša serčna devica je morala štiri leta prestajati najhujšo poskušnjo. Tako silni in nenavadni so bili napadi hudobnega duha, da bo morebiti celo kateri naših bravcev dvojil nad njimi, ali vse to nam popolnoma zanesljive priče poterjujejo. Seveda ni to, kar bomo tukaj povedali, nič nenavadnega v življenju svetnikov.

Take napade je morala častitljiva Krescencija terpeti vže v

začetku svojega redovnega življenja. Tedaj ni tega nihče opazil, ker služabnica božja ni hotela o tem nikomer nič povedati. Kar se je pri njenih opravih godilo, da so ji bili n. pr. krožniki ali skleda iz roke stergane in na tla veržene, da ji je ogenj vgasnil, vse te in enake reči so pripisovali njeni nevkretnosti, da celo hudobiji. Pa kmalu je postala nagajivost hudobnega duha tako očitna, da je bil ves samostan razburjen.

Neki večer je zapazila sestra Beatrika Leder na hodniku spalnice grozno podobo, v lovski obleki pa brez glave, stopivšo v celico Marije Kerscencije. Ta je kmalu na to prišla ter hotela iti v svojo celico, ker je bilo po hišnem redu zapovedano, da morajo sestre ob osmi uri zvečer biti vsaka v svoji celici. Sestra Beatrika hitro pohiti za njo, jo prime za obleko in jo svari, naj ne gre v celico, ker je v njej grozna pošast. Pa nevstrašeno je ona odgovorila, da ji to veleva pokorščina in je stopila v celico.

To samo na sebi nepomenljivo dogodbo je prestrašena sestra drugi dan povedala prednjici, čeravno jo je Krescencija lepo prosila, naj o tem molči. Prednjica je hotela vse izvedeti in Krescencija je morala povedati, da so jo hudobni duhovi vže večkrat v celici nadlegovali, da celo pretepali.

Ti nenavadni napadi so se zanaprej celo po dnevi, vpričo samostanske družine, ponavljali. Ko je Krescencija po samostanski navadi pokleknila in tla poljubila, je neka nevidna moč večkrat njeno glavo silno ob tla vdarila, da ji je kri pritekla iz ust in nosa. Tudi pri mizi jo je ta moč včasih tako z glavo ob steno butala, da so bile sestre vse prestrašene in je morala prednjica Krescenciji drugi prostor odločiti.

Večkrat jo je ta peklenska moč kar nenadoma vzdignila in iz obednice odnesla. Po dolgem iskanju so jo sestre našle enkrat pod kupom repe, enkrat v kleti mej hlodi in sodi. Z veliko težavo so jo sestre rešile. Najhujše pa je terpela po noči. V začetku je slišala strašno ropotanje pred vrati, kmalu pa tudi v celici. Videla je grozne podobe strupenih, ostudnih živali, kač, krot, pajkov, rakov, ki so se bližali postelji. Sveta služabnica božja je premagala ves natorni strah, v živi veri je povzdignila duha k Bogu ter rekla: „Iz pokorščine sem v tej celici; jaz imam pravico biti v njej, ne vi; poberite se“. Na to so zginile vse te strašne prikazni.

Pogostokrat jo je neka nevidna moč vergla iz postelje in pretepala. Neko noč se je slišalo iz celice grozno vpitje, rožljanje

z verigami in pokanje z biči. Ta nevidna peklena moč je vbožico vlekla iz celice k potoku, ki teče skozi vert. Tamkaj jo je najpoprej namočila v vodi in potem na dvorišču velik kup derv na njo naložila. Čez dolgo časa so jo sestre našle na pol zmrznjeno in na pol mrtvo pod kupom v snegu leže. To terpinčenje se je večkrat ponavljalo. Dostikrat je bila vsa kervava po obrazu in po glavi od groznih vdarccev.

Enkrat so sestre slišale velik ropot na skednju. Ko so šle pogledat, so našle vbogo Krescencijo mej dvema tramoma stisnjeno in vso v kervi. Dva zdrava zoba sta ji bila izbita in na nosu je imela veliko rano, ki se ji je do smerti poznala.

Drugikrat so jo sestre našle pod streho zaperto v veliki skrinji, kjer je bilo staro železje.

Še večja je bila nagajivost hudega duha v kuhinji. Enkrat je videla Ivana Altveger, kako je ta nevidna moč lonec vrelega mleka iztergala Krescenciji iz rok ter ji ga vlila na glavo, da je bila vsa oparjena. To terpinčenje, ki ga sporočajo zanesljive priče, je trajalo še tri leta po njenih redovnih obljubah.

Nič čudnega ni, da je bil ves samostan zaradi teh nenavadnih dogodkov jako razburjen, da so jo sestre hudo sodile, ogibale se je in mislile, da je obsedena. V tistem praznovrstva polnem času so neketeri celo mislili, da je copernica in v zvezi s hudobnim duhom.

Sestre so čedalje menj ž njo občevale, križale se, ko so šle mimo nje ter se skerbno ogibale tudi le njene obleke se dotekniti.

Sestra prednjica je čedalje bolj terdo ž njo ravnala ter celo njeno celico neki drugi novinki oddala. Krescencija je morala druge sestre prositi, da so ji dovolile v kakem kotu njih celice prenočiti. Slednjič je dobila celico učiteljice novinek, sestre Rotije Osterider, in v tej celici je pozneje tudi vmerla.

Pri vsem tem Krescencija ni nikedar tožila, temuč z največim veseljem prenašala vse krivice.

Najhujše terpljenje zapuščene device pa je bilo to, da so jo sestre krivo sodile tudi pred njenim spovednikom in provinčijaljem. Čeravno je ta dva nista obsodila, sta bila vendar v hudih dvojbah zaradi nje ter jo stavila v terde poskušnje.

Vse to je prednjico podpiralo v njeni ostrosti. Enkrat jo je vkazala zapreti v temno celico in skoraj brez hrane pustiti. Pa v tej celici je Krescencija vživala največjo tolažbo iz nebes.

Na vse tožbe in očitanja zvesta služabnica Gospodova ni nič drugega odgovorila kaker: „Jezus pa je molčal“. Molčanje Sinu božjega je bilo njen zgled in njena podpora. V resnici v mnogih slučajih ni nič boljšega ko ponižno molčati in se popolnoma izročiti v sv. previdnost božjo. Zato jo je tudi Gospod branil in jo pozneje tudi pred ljudmi toliko bolj povišal, koliker bolj se je ona zaradi njega poniževala.

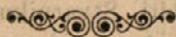
Najhujše in najbitkejšje terpljenje za človeka je to, ako nas dobri ljudje ali tisti, ki so nam namestniki božji, preganjajo. Pa tudi to bi bila Krescencija še lahko vse preterpela, ke bi bila le njena duša mirna in potolažena. Ali tudi v tej zadevi ji je Bog poslal terdo poskušnjo. Nobene dušne tolažbe ni dobila, vse veselje za pobožnost je zginilo, praznota in merzlota je napolnila njeno serce in vedno jo je strašila misel, da ona ni v številu izvoljenih.

Edino orožje ji je ostala terdna, živa vera, edini „ščit, s katerim je mogla vse ognjene puščice hudobnega duha pogasiti“. Ef. 6, 16.

Na ta ščit sv. vere operta se je oklenila svojega Zveličarja ter se vsa popolnoma njemu izročila.

Zidaj tudi ti, kerščanski bravec, ne na pesek človeških tolažeb in sodbá, temuč na terdno skalo sv. vere in ne čudi se, ako ti Bog pošilja hude poskušnje od strani ljudi in peklenškega duha.

Oberni svoje oči na sv. križ in vzemi si k sercu besede modrega v sv. pismu: „Vse, kar se ti prigodi, sprejmi; in prenašaj bolečine, in imej poterpljenje v svoji ponižnosti; zakaj v ognju se skuša zlato in srebro, ljubljenci božji pa v peči poniževanja“. Sir. bukve 2, 4 — 5.

O angeljih.

(Priredil Fr. Majdič).

IV. Poskušnja angeljev in kako se je izešla.

V začetku so bili vsi angelji dobri in blaženi. V stvarjeni so bili v milosti Božji, gledali so Boga, s tem je povedano vse.

Bog pa hoče, da mu vsaka umna stvar služi prostovoljno. Zlasti pa je hotel, da si angelji svojo nepopisljivo blaže-

nost nekako zaslužijo. Poskusil jih je, ali so vredni svoje sreče. Dal jim je priliko, da si zaslužijo nebeško veselje. Treba se jim je bilo prostovoljno odločiti zanj ali zoper njega. Poskušnja je morala dognati, kedo ostane zvest, in kedo odpade. Toda kakšna je bila ta poskušnja, to nam ni za gotovo znano. Po mnenju nekaterih cerkvenih očetov jim je bilo razodeto, da se bo Sin Božji v svojem času včlovečil. Angelji bi se bili morali odločiti, ali ga bodo priznavali za svojega Boga ter mu kot svojemu kralju služili na zemlji, ali ne.

Imeli so prosto voljo, ki je bila sicer zelo popolna, a še vedno taka, da je lahko grešila. Njih volja še do tedaj ni bila po posebni Božji milosti tako v dobrem vterjena, da bi se se strinjala v vsakem primeru z Božjo voljo.

Velika večina angeljev je prebila poskušnjo sebi v največo srečo ter dosegla večno zveličanje. Zvesti angelji so sodelovali z milostjo. Plačilo jim ni izostalo. S prvim dobrim sklepom so postali neomahljivi in si zaslužili blaženost na vekov veke. Bog jih je v svetosti in pravičnosti tako vterdil, da sploh ne morejo več grešiti.

Slobodna volja, sloboda, kako lepo zvoné te besede na uho! Slobodna volja je največa dika razumnim bitjem. Koliko srečo so si zaslužili dobri angelji, ker so se prostovoljno odločili za Boga! A kako osodepolna je bila angeljem odpadnikom slobodna volja, ki ni soglašala z Božjo voljo!

Najlepših angeljev eden*) se je prevzel zaradi svoje lepoto. Polastil se ga je napuh, ki je zaslepil celo njegov jasni um. Da bi bil Bogu ljub, da bi njega častil in molil, ni mu bilo mari več. Noče biti Stvarniku pokoren. Meni, da je sam sebi namen, da je sam v sebi blažen: da je jadenak Bogu. Torej proč s pokorščino! Sè svojim zgledom zapelje še druge. Neštete trume iz vseh korov se zbero pod njegova vporno zastavo. „Ne bomo služili!“ pravijo. V svoji zaslepljenosti in nespameti napovedo vojsko Bogu samemu, čiger ljubezen so pozabili, ostrosti in moči pa še niso poznali. „In je vstal velik boj v nebesih. Mihael in njegovi angelji so se bojevali z zmajem; in z maj

*) Glede imena „lucifer“, to je „danica“, primeri opazko] na strani 238. v 15. tečaju „Cvetja“ P. St.

se je bojeval in njegovi angelji. In niso zmagali, in njih mesto se ni več našlo v nebesih. In dolu je bil pahnjen tisti veliki zmaj, stara kača, ki se ji pravi hudič in satan, kateri zapeljuje ves svet; dolu je bil pahnjen na zemljo, in njegovi angelji so bili verženi ž njim“ (Skriv. razod. 12,7—9). Večna Resnica govori: „Videl sem satana kaker blisk z neba pasti“ (Luk. 10, 18). In sv. pismo dalje pravi: „Bog tudi angeljem, ki so grešili, ni zanesel, temveč jih je s peklenškimi vervmi v brezдно potegnil in jih izročil v terpljenje“ (II. Petr. 2, 4). Vporne angelje je torej Bog pehnil v pekel ter jih „za sodbo velikega dne z večnimi vezmi prihranil pod temo“. (Jud. 6.)

V večnem terpljenju bodo angelji odpadniki pove-
ličevali proti svoji volji Božjo pravico, ker v
nebesih niso hoteli radovoljno slaviti Božje
ljubezni. „Hude duhove je Bog vstvaril dobre,
a sami posebi so postali hudobni“, pravi 4. lateran-
ski cerkveni zbor. Storili so en sam greh, in Bog jih je za-
vergel. Grešili so vsled napuha, „zakaj začetek sleher-
nega greha je napuh“ (Sir. 10, 15).

Zaverženim angeljem so ostale vse naravne moči,
izgubili pa so po grehu posvečujočo milost in
vse nadnaravne popolnosti in darove, ker so
postali sovražniki Božji. Po naravi so torej zgolj
duhovi, ki imajo zelo popoln um in prosto voljo, telesa pa ne.
Zato nas daleč presezajo po svojih naravnih zmožnostih. Dobro
poznajo vesoljno stvarstvo. Ravno tako kaker dobri angelji tudi
oni spretno rabijo razum in prosto voljo. Vse lahko naredé, kar
se da doseči s prirodnimi močmi in naravnimi pripomočki, ali
ničesar ne morejo storiti brez Božjega dopuščenja. Lahko se
prikažejo v vsaki telesni podobi. Spremené se celo v angelje
luči in prikažejo v čarobni krasoti, ako jim to služi v njih na-
mene. Kaker misli so hitri. Po Božjem dovoljenju lahko bivajo
tudi na svetu, vendar pa povsodi terpé peklenške
moke, kjerkoli so.

Razloček mej dobrimi in hudobnimi angelji vendar ni nič
manjši ko razlika mej lučjo in temo, mej čednostjo in pregreho,
mej nebom in peklom. Res, da so zlim duhovom ostale vse na-
ravne popolnosti, izgubili pa so nadnaravne darí ter so večno

zaverženi. Ali to še ni vse! Pomnimo samo to, kaj dela iz satana res — satana! To je nepremagljivo hrepenenje po maščevanju in sovraštvo do Boga, obnemogel serd na večno Ljubezen. Ker se sam ne more drugači maščevati, dela greh po ljudéh. Dela na to, da se Bogu ne izkazuje dolžna čast. V svojem serdu hoče greh le zato, ker je greh, t. j. neskončno razžaljenje Božje. Z grehom se časti torej satan. Ako se odteguje Bogu slava, zadovoljuje in teši se njegov napuh.

Ker diha peklenško sovraštvo do Boga, sovraži tudi celo stvarjenje, ki je izraz Božje ljubezni. Najbolj seveda merzi človeka, ki je po Božji podobi vstvarjen in poklican, da zasede v nebesih prostor, s katerega se je moral on vmekniti. Zato bi rad, da bi tudi človek žalil Boga ter pogubil svojo dušo.

„Satan, ki zapeljuje cel svet“, (Skriv. razod. 12, 9), „hodi okoli kaker erjeveč lev in išče koga bi požerl“. (I. Petr. 5, 8). Da nas zapelje v greh, mu ni noben pomoček preslab. Najprej nas seveda zapeljuje v napuh, po katerem je sam padel. Iz svoje večtisočletne skušnje vé, da se ta način zapeljevanja najbolje obnese. Napuh prežene vse čednosti iz serca. Adamu in Evi se je legal, da „bosta kaker bogova“ (I. Mojz. 3, 5); preslepil ju je, da sta v svojem napuhu prelomila postavo. Pokora tega greha je zadela njiju in ves njijun zarod. Po zavisti satanovi je prišel greh na svet in po grehu smert. Pozneje skuša satan vsakega. Celo zveličarja se je lotil ter mu mej drugim dejal: „Vse to ti dam, ako padeš in me moliš“. (Mat. 4, 9). V miru pusti samo tiste, ki so že njegovi. Vsakega napada od njegove slabe strani. Z bliščečimi barvami nam slika mamljivo veselje sveta, ki nas nikdar ne zadovolji. Človeško serce hrepeni po neskončnem dobrem, ki je edino Bog. „Oko ni videlo, uho ni slišalo, in v serce človekovo ni prišlo, kar je Bog pripravil tem, ki ga ljubijo“. (I. Kor. 2, 9). „Terpljenje sedanjega časa nima vrednosti proti slavi, ki se ima nad nami razodeti“. (Rimlj. 8, 17). Vse, kar ni od Boga in za Boga, pusti v sercu nemir, ker je od vojvode tega sveta. Kaker dim se razkadi posvetna radost in kaker pena skopni. Praznota, žalost in razdvoj se naseli v naše serce. Satan nam

to gorje še bolj černo slika, ter se prav peklensko veseli, ako v svoji nezadovoljnosti žalimo Boga. Ako pa vidi, da smo čuječi, „se spremeni v angelja luči“. (I. Kor. 11, 14). Navdahne nam napačno gorečnost; mi mislimo, da delamo dobro, smo pa v njegovi službi. Posebno značilno je za vse njegove prevare, da svojim lažem vedno pridene nekaj resnice. Kolike čujočnosti je torej treba, da se človek obvaruje njegovih zanj!

Ali ne samo na duši, tudi na telesu nam skuša škoditi. Poterpežljivega Joba je trafil po Božjem dopuščanju z groznimi bolečinami. In kedo še ni slišal o obsedenih, ki jih je dosti v vseh časih, največ pa jih je bilo za časa Kristusa!

Da, silna je moč in zvitost satanova! Brez pomoči od zgoraj bi se ji ne mogel nihče vstavljati. A Bog nas nigdar ne pusti skušati čez naše moči. Ko je sv. Pavel trikrat Gospoda prosil, da bi ga otel skušnjave, je zaslišal glas: „Zadosti ti je milost moja, zakaj krepost se v slabosti izpopolnjuje“. (II. Kor. 12, 9). Življenje naše ne pozna kreposti brez boja, boj pa traja celo življenje. Ako se skušnjavcu do konca stanovitno vstavljamo, si spletamo venec slave. „Bridkost je kratka, radost pak je večna“. Zakaj naša sedanja kratka in lahka nadloga nam pripravlja neizmerno visoko, večno čast, ketera vse preseže“ (II. Kor. 4, 17). V skušnjavah nismo osamljeni, ako se zatečemo k zmagalcu smerti in pekla in h kraljici angeljev, ki je peklenski kači glavo sterla. Pred vsem pa nam je potrebna čujočnost in molitev po besedah zveličarjevih: „Čujte in molite, da ne padete v skušnjava. Duh je sicer voljan, a meso je slabo“. (Mark. 14, 38). Poleg tega so pa z nami dobri angelji, katerih je mnogo več. Tudi so močnejši od hudih. Njih ne more premagati nobena sila satanova.

(Dalje prih.)

Sveti Janez Kerstnik de la Salle in njegovi „šolski bratje“.

Sedanje sveto leto jako povzdigujejo zlasti razne kanonizacije in beatifikacije. Kaj je to: kanonizacije in beatifikacije? Kanonizacija se imenuje povišanje zveličanega ali, kaker se tudi

pravi, blaženega mej svetnike; beatifikacija je pa razglašenje služabnika božjega za zveličanega ali blaženega.

Beatifikacij je bilo v Rimu zadnje nedelje vže več; pa jih pride še. Na praznik Kristusovega vnebohoda pa se je opravila z veliko slovesnostjo kanonizacija dveh zveličanih, Janeza Kerstnika de la Salle in Marjete Kašijske ali Kaške¹⁾.

O tej svetnici, sv. Marjeti Kaški, morda kaj povemo ob drugi priliki. Za zdaj smo se namenili drage brave seznani s svetim Janezom Kerstnikom Lasaljskim (po naše bi ga menda smeli tako imenovati) in s tem, kar je dobrega storil za človeštvo sploh in posebej za sveto katoliško cerkev, namreč z „brati kerščanskih šol“, cerkveno skupščino, ki je zdaj razširjena vže tako rekoč po vsem svetu.

Tudi na našem Slovenskem ni popolnoma neznana. Vže nekaj let ima v oskerbi slovensko alojzijevišče v Gorici, to je hišo, kjer imajo dečki nižjih šol skupno stanovanje in hrano. Dotični mladi bratje, večinoma Čehi po rodu, so se berž privadili naši slovenščini ter z gorečnostjo skerbe za izročeno jim mladino. Naj jim bo pričujoči spisek v dokaz, da se tudi mi ž njimi veselimo časti, ki jo je izkazala katoliška cerkev njihovemu svetemu ustanovniku. Posneli smo naslednje verste po „Wetzer und Welte's Kirchenlexikon“.

I. Iz življenja sv. Janeza K. Lasaljskega.

Janez Kerstnik Lasaljski je bil rojen leta 1651 v francoskem mestu Rens (ki se piše navadno Reims ali Rheims) ko sin nekega sodnega svetovavca. Še mlad duhovnik je prevzel Janez na željo svojega vmirajočega spovednika, gospoda Nikolaja Rolanda, vodstvo neke skupščine šolskih sester, imenovanih „sestre svetega deteta Jezusa“; gospod Roland je bil namreč sam ustanovil to skupščino v Rensu.

Kmalu nato se je seznanil naš svetnik z nekim učiteljem, Adrijanom Nijelom, ki je bil v mestu Ruanu ustanovil družbo mladih klerikov za zboljšanje šol za vboge. Tako šolo je namreč želela na svoje stroške postaviti neka ruanska gospa, Šarlota Roland de Maljfé, tudi v svojem rojstnem mestu Rensu in je

¹⁾ Po talijansko „Margarita (ali okrajšano „Rita) da Cascia“; in to okrajšano ime se bo rabilo, kaker kaže, tudi v latinščini. Mi pa moramo seveda ostati pri našem imenu Marjeta, ako nočemo osmešiti svetnice.

v ta namen priporočila imenovanega učitelja gospodu Janezu Kerstniku Lasaljskemu. In res se je z njegovo podporo taka šola odperla v fari sv. Mavricija, in ko so se kmalu na to trije pomočniki pridružili Nijelu, se je ustanovila s pomočjo neke druge gospe še druga taka šola v fari sv. Jakopa. Gospod Lasaljski je najel za učitelje posebno hišo blizu svoje in v tisti hiši se je kmalu začela tretja šola za vboge. Ob enem je opominjal učitelje, naj bi se deržali skupnega stanovitnega dnevnega reda, in ko so ga slušali in se je prepričal o njih gorečnosti, jih je sprejel sam v svojo hišo, 24. junija 1681. Od tistega časa je živel Lasaljski z učitelji skupaj v eni hiši ter si je prizadeval prostemu združenju sčasoma dati samostansko obliko. Umeli so ga. Novi učitelji so se oglasili in že naslednje leto so mogli prevzeti bratje na treh raznih krajih proste šole. Da bi mogel živeti popolnoma svojemu delu, se je ustanovnik leta 1683 odpovedal svojemu kanonikatu; svojega premoženja pa ni obernil v podporo svojim šolam, za nje je popolnoma zaupal na previdnost božjo, temuč v podporo vbozim, ki so leta 1684 vsled lakote silovito terpeli. Z dvanajstimi svojih sotrudnikov je storil obljube pokorščine in stanovitosti, za tedaj na tri leta. Ko nošo je odločil černo, preprosto, redovno obleko, ko ime družbi „bratje kerščanskih šol“. V tem letu, 1684, ima svoj začetek tudi neka naprava, ki je položila naravnost podlago nadaljnemu razvitku ljudskega šolstva. Mnogi župniki z dežele so prosili gospoda Lasaljskega, naj bi jim poslal v njih vasi po enega brata ko učitelja. Svetnik jim ni mogel vstreči, ker se mu ni zdelo koristno, da bi brate posamezne razpostavljal na delo. Da bi pa vender na pomoč prišel tistim župnikom v njih potrebi, ustanovi v Rensu pod imenom učiteljski seminar zavod za izobraževanje posvetnih učiteljev za deželo. To je prvi tak zavod, ki ve o njem zgodovina ljudskega šolstva.

Da poskerbi za potrebni naraščaj v svoji družbi, vpelje nekaj „prednovicijat“, tudi „juvenát“ imenovan, za nadarjene 14 do 16 letne dečke, ki so imeli nagnjenje za redovni stan. „Prednovicijat“ je bila nekaka (notranja) pripravnica ali preparandija. Novicijat je imel dajati spretne redovne učitelje za mestne ljudske šole; učiteljski seminar pa sposobne posvetne učitelje za na deželo. Šole, ki so jih bratje že vodili, so služile ko vadnice ob enem novicem in seminaristom.

Leta 1688 je povabil župnik šentsuljpijski v Parizu našega svetnika, naj bi prevzel neko oslabelo prosto šolo njegove fare, in res se je preselil z dvema bratoma v Pariz, ker je upal, da bo od tam svoje delo še lažje pospeševal.

Važna sprememba, ki jo je tam vpeljal, je bila ta, da je učence, ki jih je bilo 200 in jih je v enem samem prostoru en sam učitelj učil, po tem, koliker so zmagali in koliker so storili, razdelil v tri razrede, katerih vsaki je dobil posebno izbo in svojega učitelja. Ob enem je določil primeren šolski in dnevni red. Tako je vpeljal podučevanje po razredih ter si pridobil s tem nevmerljive zasluge za metodo ali pot, ki se ga je deržati v poduku.

Še leta 1690 se je odperla v Parizu druga šola bratov in naslednja leta še več. Leta 1691 je naš svetnik v vasi Vožirard pri Parizu neko samotno hišo v najem vzel, kamer je poklical objesenskih počitnicah vse svoje mlajše k duhovnim vajam; tedaj je z dvema posebno gorečima bratoma naredil obljubo, celo svoje življenje ostati v družbi, tudi ke bi jo zapustili vsi drugi bratje in bi moral od hiše do hiše prositi vbogaime.

Že leta 1692 se je novicijat in leta 1700 učiteljski seminar iz Rensa prestavil v Vožirard.

Vsako leto je Lasaljski obiskal šole svoje družbe in vse brate je enkrat na leto poklical v Vožirard, da opravijo desetdnevne duhovne vaje ter se vdeleže skozi štiri tjedne vaj v novicijatu.

Leta 1698 je izročil angleški kralj Jakob II. 50 plemenitih dečkov z Irskega našemu svetniku v odgojevanje. Učili in odgojevali so se v zavodu, kjer so imeli ob enem stanovanje in hrano, to je bil tako imenovani „penzijonát Ircev“, prvi zavod te vrste, ki so ga vstanovili šolski bratje. Ščasoma pa je sprejel svetnik tudi druge penzionarje v svojo hišo; zlasti so se mu neposajeni, poredni dečki izročevali v odgojevanje in z ljubeznivim ravnanjem in z močjo svoje molitve in svojega zgleda je dosegel z njimi najboljše vspehe.

Leta 1699 se je vstanovila nedeljska obertna šola za rokodelske učence v Parizu. V začetku je hodilo v to šolo okoli 200, čez kaj let 300 učencev. Bratje so jih učili v več razredih, po pridnosti in ročnem delu razdeljenih, od 12. do 3. popoldne, in sicer zemljepisa, knjigovodstva, stavbarstva, zemljemerstva in risanja. Ta nedeljska šola je bila prva tehnična in obertna šola.

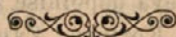
v Evropi. Podučevanje v nji se je sklenilo vselej s kakim verskim naukom.

Leta 1700 je poslal Lasaljski brata Gabrielja Drolina za nekim drugim bratom v Rim, da tam odpre šolo ter skuša obenem pridobiti svoji vstanovi papeževo poterjenje. Vender se je dobilo poslednje še le po smrti vstanovnika leta 1725.

Leta 1705 se je prestavil novicijat iz Vožirarda v hišo Šent Jon (St. Yon) pri Ruanu. Tam je postavil Lasaljski tudi deški penzijonat z realno šolo, pozneje poboljševališče za pokvarjene dečake in mladeniče, katero je še pozneje spremenil v pravo kaznovalnico za mlade zločince. Poslednje, koliker jih ni bilo posebe zapertih, so bratje učili razna rokodelstva in sicer s tako dobrimi vspehi, da so bratje leta 1718 s pomočjo takih od njih izučenih rokodelcev veliko štiri poteze ali trakte obsegajoče novo poslopje in eno cerkev mogli sezidati.

Mej tem so se povzdignile še na raznih drugih krajih bratovske šole, poslednja za življenja svetnikovega v Bulónj-sur-mer.

Vmerl je sv. Janez Kerstnik Lasaljski 7. aprila 1719.

Svetega Franciška Saleškega nauki o popolnosti.

Pravdarjem.

Kako dolgo si hočeš še želeti drugih zmag nad svetom, razen tiste, s katero ga je naš Zveličar premagal, kateri te na različne načine k posnemanju opomina! On je bil pravi gospodar celega sveta; ali se je pa morebiti kedaj prepiral samo za prostorček, kamer bi glavo naslonil? Storjene so mu bile tisočere krivice, ali se je morebiti lotil kedaj kakšne pravde za to? Ali je kedaj pozval koga na sodnijo? Resnično, nigdar ne. Še celokervolokom, ki so ga križali, ni žugal s božjo sodbo, marveč je še vsmiljenja prosil za nje nebeškega Očeta. In kaj nam takodoločno na serce polaga v evangelju sv. Matevža (5, 40): „In kedor se hoče s teboj pravdati in ti tvojo suknjo vzeti, temu tudi plašč pusti.“

Nikaker nisem praznoveren in nikaker ne grajam tistih, ki se pravdajo pred sodnikom, samo da gre za pravico in resnico. Rečem pa na ves glas, pišem, in ako bi bilo treba, bi zapisal to

z lastno kervjo, da kedorkoli hoče biti popolnoma, vreden otrok božji in pravi učenec križanega Jezusa, on mora spolnjevati ta nauk svojega gospoda in učitelja. Naj reče svet, kar hoče, proti temu, naj telesna modrost še toliko mermra in toži, naj vsi narodi sveta prigovarjajo in se opravičujejo koliker hočejo, Jezusova beseda mora več veljati, kaker vsa človeška modrost: „Kedor se hoče s teboj pravdati in ti suknjo vzeti, temu pusti še plašč“, raje, kaker da začneš pravdo.

Porečeš mi morebiti, da to je le za kakšne slučaje. Ali hvala Bogu, ravno naš slučaj je takšen, ker hrepenimo po popolnosti, in hočemo, koliker moremo, slediti njemu, ki je zapisal res apostolske besede, namreč sv. Pavlu: „Ako pa imamo živež in obleko, bodimo s tem zadovoljni“. (1. Timot. 9. 8.) Korinčanom pa piše: „Že to je gotovo nerodnost mej vami, da imate pravde mej seboj“. In potem dostavlja: „Zakaj ne prenesete raji krivice? Zakaj ne terpite raji škode?“ (1. Kor. 6. 7.)

Zapomni si, da sv. Pavel, ki ni več sam za se živel, ampak v njemu je živel Kristus (Gal. 2. 3.), ne govori tega samo kakšni taki duši, katera si prizadeva popolniše živeti, kaker drugi živijo, ampak vsim kristijanom v Korintu. Zapomni si, da on hoče, da naj se raje krivica terpi; zapomni si, kar pravi, da ni namreč prav prepirati se s tistimi, ki so nam kaj škode naredili. Zakaj ni to prav? Ker so s tim pravdarji nevernike puhujšavali, ki so jim mogli lahko odgovoriti: „Poglejte jih kristijane, kako sledijo Kristusu! Njih učitelj je rekel: „Ako ti hoče kedo vzeti suknjo, pusti mu še plašč“. Glejte jih, kako si zavoljo časne koristi večno srečo v nevarnost postavljajo. Glejte, kakšna je tista serčna in bratoyska ljubezen, ki bi jih morala vezati. — Zapomni si kar še dostavlja sv. Avguštin: „Zveličar ne pravi: ako ti hoče kedo vzeti perstan, daj mu še navratno verižico“ — ker eno in drugo je nepotrebna stvar; ampak govori od suknje in plašča, ki sta neobhodno potrebna“.

Glej modrost božjo! Njegova modrost obstoji v neprecenljivi otročji priprostosti, in, da rečem z apostoljem, v sveti neumnosti križa.

Kam pa nas hočeš vender dovesti? rekla bo človeška modrost. Ali do tega, da bodo po nas gazili in nas za norce imeli? Da nas slečejo, ne da bi mi čerhnili? Da, ravno to hočem, ali ne jaz ampak Jezus Kristus hoče to, in apostolj križa in Križanega, sv. Pavel, nam kliče: „Do te ure smo lačni in žejni in nagi, in

s pestmi nas bijejo in nikjer nimamo stanovitnega prebivališča ter se trudimo in delamo se svojimi rokami Kaker smeti tega sveta smo postali, vseh izveržek“. (1. Kor. 4. 11—13). Prebivalci Babilona ne razumejo tega nauka, ali prebivalci Kaljvarije ga spolnjujejo.

„O moj oče — porečeš morebiti — kako strogi ste naenkrat postali!“ Ne, res ne naenkrat, ker od kar sem dobil milost sad svetega križa nekoliko spoznati, od tedaj tako mislim in to mnenje me ni nikedar zapustilo. Ako nisem po njem živel, naj se zavoljo tega ne krivi to moje prepričanje, ampak slabost mojega serca. Hrup sveta je naredil, da sem po zunanje storil to, kar sem v svoji notranjosti obsodil. Draga duša, res hočem, da bodi modra, kaker kača, ki kožo odverže, da se pomladi, in, kaker pravi sv. Gregor, svojo glavo skrije — kar je pri nas vera v besede svetega evangelija — ter vse ostalo telo sovražniku prepusti, samo da glavo reši.

Mnogo je pravičnih, poštenih, previdnih in pobožnih oseb, kaj, ali me bi bilo tim lahko mogoče tvojega protivnika pregovoriti, da se s teboj poravna, s čemer bi se mogla tudi ti zadovoljiti? Koliko zvijač, dvoumnosti, in tudi laži in manjših krivic, skritih in komaj opaženih obrekovanj, ali vsaj nepremišljenih besedi, ketere so zelo blizu obrekovanju, se stori v teku pravde!

* * *

Te nauke je napisal sv. Frančišek Sal. neki pobožni osebi iz odlične hiše, ki se je mislila lotiti pravde, da si zagotovi, se ve da iz dobrega namena, nekaj imetka, kateri ji je po njeni sodbi tudi po pravici pripadal. Vender ji svetnik to odsvetuje, ter nadaljuje tako-le :

Le pusti svet otrokom sveta! Koliko pa potrebuješ, da se ko ljubiteljica križa na svetn še dalje prebiješ? Koliko potrebuješ ti, ki veruješ, kar govori sv. evangelij o vboštvu? — Kaj je na tem ležeče, ako ljudje vedo, da si iz dobre in odlične hiše, ko znajo, da pripadaš Gospodovi hiši?

„Ali jaz želim dati svoje imetje za pobožno vstanovo — mi odgovarjaš — ali vsaj za kaj takega obilno pripomoči; in ako obolim, tedaj — če bom kaj imela, bom bolezen laglje prenašala.“ O saj sem vedel, da je s tvojo pobožnostjo pomešano tudi samoljubje. Tako je, mi ne ljubimo križa, ako ni okovan z biseri in zlatom. Kaj ne da, to je nekaj, vstanoviteljica biti pobožnega

zavoda, ali vsaj njegova velika dobrotnica? Ali živeti o miloščini, kakor naš Zveličar. in dopustiti, da nam v bolezni drugi iz ljubezni strežejo, še zlasti, ako se je kaj boljšega stanu, to je težko. Ali težko ni za tega, kateremu Bog za to svojo milost da.

„Kaj ni to dobro, svoje imetje po svoji volji Bogu darovati?“ — Po svoji volji, ta beseda kaže razliko naših misli.

„Oče, ne kakor jaz mislim, ampak kakor vi želite, tako naj se zgodi.“ — Dobro tedaj, jaz mislim, da bo tako prav, da sprejmeš, kar se ti ponudi, drugo pa pusti iz ljubezni do Boga in v spodbudo bližnjega, to boš žertvovala bratovski ljubezni in časti imena božjega.

O koliko obilnost blagoslova božjega, koliko milosti in duhovnega bogastva boš dobila, ako tako storiš! Bog bo ono malo (kar ti ostane ali kar dobiš) blagoslovil, in ti bo zadostovalo.

Res, Gospodu ni težko, s petimi erženimi hlebi ravno toliko storiti, kolikor je napravil Salomon z velikim številom kuharjev. — Ohrani si mir! P.—n.—n.

Življenje častitljivega Simona Filipovića,

Bošnjaka,

mašnika prvega reda sv. Frančiška.

P. H. R.

(To življenje je posneto po italijanskem, in zato je najberž kaj pogrešeno gledé imen krajev, posebno gledé rojstnega kraja in samostana, kjer je bil čast. Simon preoblečen).

I. POGLAVJE.

Rojstvo in vzgoja čast. Filipovića.

Čast. Simon Filipovič je bil rojen v Seoni (Seonici?) v sreberni Bosni, dne 30. septembra 1732. Njegovi stariši Lovrenec Filipovič in Petronila Babaič, so bili jako pobožni in so tudi zgodaj vcepili pravi kerščanski duh v nedolžno serce malega Filipa, takó namreč je bilo kerstno ime njihovemu nadepolnemu sinku.

V desetem letu je Filip prejel od škofa p. Pavla Dragičevića zakrament sv. birme; boter mu je bil neki Tomaž Mandesčević.

Blizu Seone je samostan Sv. Kríža (Kreševo?) in pobožni stariši so izročili sinčka frančiškanom, kateri so ga podučavali v kerščanskih čednostih in šolskih predmetih.

Niso ga učili samo brati in pisati, temuč, kar je poglavitno, učili so ga pobožno moliti, zatirati grešno nagnenje, in visoko ceniti imenitnost nevmerjoče duše.

Videlo se je takrat, da bodo ti dobri nauki obrodili kedaj obilen sad.

II. POGLAVJE.

Čast. Filipovič postane frančiškan.

Milost božja je vže zgodaj Filipa vsega k Bogu vlekla. Bil je mladenič po letih, pa star v čednostih. Prepričan, da je človek le za Boga vstvarjen, kateremu mora služiti v tistem stanu, h kateremu ga On kliče, je začel Filip resno premišljevat in se Bogu goreče priporočavati, da mu naj da na znanje, kak stan naj si izvoli.

Bog je vslišal njegove molitve; hotel ga je v redu sv. Frančiška. Hitro se Filip predstavi predstojnikom, ter jih milo prosi, da bi ga sprejeli mej manjše brate.

Ker so ti dobro poznali angeljskega mladeniča, so ga z velikim veseljem vslišali.

Due 25. marcija leta 1752, v dvajsetem letu svoje starosti, je bil Filip preoblečen v obleko sv. Frančiška v domačem samostanu, in je prejel ime Simon.

Tisti srečni dan je novemu redovniku serce kipelo od radosti! Gdo bi mogel popisati njegovo zadovoljnost! Začel je precej predpisani novicijat, leto skušnje, katero mora vsaki pred obljubami preživeti v strogem življenju, v pobožnih vajah, učenju sv. pravila in samostanskih šeg.

Da je frater Simon to leto prestal izverstno, je dokaz enoglasno privoljenje samostanske družine, da sme narediti slovesne redovne obljube.

Sveti mladenič se je z nepopisljivo gorečnostjo pripravljaj na to slovesno in važno opravilo.

Ko je prišel zaželeni dan in trenutek, stopi ponižno pred oltar, in z ginjenim glasom pred samostanskim predstojnikom

naredi slovesno obljubo vboštva čistosti in pokornosti; s tem je Bogu daroval vse in samega sebe.

Ako vže navadni redovniki ob taki priliki občutijo nebeško sladkost, kaka je morala biti ona takrat v našem fr. Simonu, kterelega je Bog obdaroval s tolikimi milostmi, in z izrednim spoznanjem imenitnosti človeške duše in sreče, keder se ona popolnoma daruje Bogu v žgavni dar?

O mladeniči, kateri hodite po blatnih travnikih posvetnega poženja, ke bi vi spoznali kaka sreča je Bogu služiti v samostanih, kako bi vas mnogo več zapustilo grešni svet, in prišlo na samotne ali zdrave samostanske planine, kjer nebeški ženin govori duši ko prijatelj prijatelju!

III. POGLAVJE.

**Simon gre na višje šole na Ogersko in na Laško,
kjer je v izgled sošolcem.**

Bosanski frančiškani so skozi več stoletji živeli pod turškim jarmom; kako bi bili mogli imeti visoke šole za mlade redovnike kjer je prvi pogoj mir v vsacem oziru, in, se ve da, potrebno število učiteljev prostih misijonskih služeb. Ker to ni bilo mogoče v Bosni, zato so do pred malo leti pošiljali mlade redovnike na Ogersko in na Laško v modroslovske in bogoslovske šole.

Tja je šel tudi naš Filipovič, ter se je tam povsod pridno učil.

Dne 22. oktobra leta 1758 je bil posvečen v mašnika v samostanski cerkvi v Oseku.

Tretje in četrto leto bogoslovja se je pa učil na Laškem v Atri-ju. Neki njegov sošolec, p. Rok iz Spinetola, pripoveduje o njegovi izredni pridnosti in ponižnosti, s katero je poslušal predavanja učiteljev, posebno pa o njegovi krotkosti v občeivanju sè sošolci.

Pa ne samo v šoli, temuč povsod je dajal zgled popolnega redovnika. Le iz dolžnosti bi bil on zapustil svojo celico, popolnoma je berzdal oči in jezik, in jako trezen v vsem, kar je bilo v razmeri do njegovega telesa, je spolnjeval natančno sv. vodilo in tudi o priliki svaril tiste, kateri bi je bili prelomili tudi v najmanjem.

Pri vsem tem je bil pa tako ljubeznjiv, da so ga vsi jako radi imeli in občudovali njegove čednosti.

IV. POGLAVJE.

Se verne v Bosno, gre pa pred v Rim k sv. očetu papežu Klementu XIII.

P. Simon se po zveršenih šolah mora vrniti v Bosno, kjer je velika žetev ali malo delavcev. Prej pa ko se odpravi tje želi obiskati večno mesto Rim, poljubiti noge sv. očetu in ga prositi apostoljskega blagoslova, kaker tudi neketerih jako koristnih in tudi potrebnih duhovnih dobrot in oblasti.

Vstreglo se je tej njegovi želji.

V Rimu ga niso pa nič mikali brezštevilni starodavni spominiki; obiskaval je le cerkve in kar ga je k pobožnosti spodbujalo.

Bil je tudi tako srečen, da je bil predstavljen sv. očetu.

Ves vtopljen v verskih čutilih, je pokleknil pred papeža, in prosil sv. blagoslova.

Sv. oče so mu tudi podarili neko veliko svetinjo, s popolnim odpustkom za zadnjo uro.

Ves pokrepčan v dobrih sklepih in terdni veri, se je poslovil od sv. očeta, ter šel k verhovnemu poglavarju frančiškanskega reda, nasledniku sv. očaka Frančiška, namreč k p. Klementu Gvinjoniju.

Naslednik sv. Frančiška je s celim srcem blagoslovil vrednega sinu sv. očaka, ter mu dal dovoljenje, da se verne v slavno marterniško okrajino bosansko, kjer so ga z velikim hrepenenjem pričakovali poterti bratje, zdihujoči pod kervoločnim Turkom. Gotovo je p. Simon tudi sam želel videti svojo milo, akoravno žalostno Bosno, kjer ga je čakalo široko polje in mnogo dela v dušni in telesni hasen zatiranih kristjanov!

Varuj se mlačnosti!

„Ker si pa mlačen... te bom pljunil iz svojih ust“

Razod. 2, 16.

Zveličani Herman je prav goreče častil Mater božjo. Nekega dne so ga okradli in zato je bil tako nemiren, da je nekaj dni opuščal vse svoje molitve in še ene češčenamarije ni izmolil v

časť Materi božji. Potem se je vsaj toliko pomiril, da je začel zopet moliti; ali molil je zelo raztreseno, skoraj, da ni vedel, kaj je izgovarjal. Nekega dne se mu prikaže Mati božja v podobi stare in suhe ženske. Po glasu jo je spoznal, ali ker se mu je čudno zdelo, zakaj se mu je zdaj pokazala v taki podobi, mu je rekla: „Kakeršna je tvoja pobožnost, taka sem se tudi jaz tebi prikazala“. Glej, dragi bravec, kako zoperna je mlačnost, pa ne samo Mariji presveti Devici, temuč tudi Bogu. Saj pravi Kristus sam po sv. Janezu evangelistu: „Vem tvoja dela, da nisi ne merzel ne gorak,... ker si pa mlačen. in ne merzel ne gorak, te bom pljunil iz svojih ust“ ¹⁾. Kaker pljune človek mlačno vodo iz ust, ker mu dela plivko, da se mu vzdiguje, tako je mlačnost zoperna in gnjusna Bogu. Zato opominja sv. Efreem tudi tebe: „Skerbno se yaruj, da se ne boš vdal mlačnosti in nemarnosti. Zakaj začetek pogubljenja je nemarnost, ki se vkrade pri majhinih rečeh, potem pa spravi celega človeka pod svojo oblast in napravi iz pridnega, ohlapneža...“ ²⁾ Mlačni kristijan je tedaj v veliki nevarnosti pogubljen biti; svetniki namreč pravijo, da se velik grešnik prej spreoberne kaker pa mlačnež. Sv. Bonaventura pravi, da je videl že veliko grešnikov, ki so se spreobrnili, mlačnega kristijana, ki bi se resnično poboljšal, pa še ne. Sv. Bernardin Sijenski pravi v svoji sedmi pridigi, da je dušni stan mlačnega kristijana naj bolj žalosten; zakaj velik in očiten grešnik pripozna to in se ima za grešnika, mlačni se ima pa za dobrega in ne pozna svojega žalostnega dušnega stanu; zato ga ne skerbi zveličanje, dasiravno pada ne samo v majhine grehe, temuč tudi večkrat v velike, ki se mu pa majhine dozdevajo. Oči ima, pa ne vidi; posluša namreč lepe nauke, pridige, opravlja duhovno branje in premišljevanje, pa vse to mu nič ne pomaga, nič ga ne gane. Vedno je slabši, vedno bolj nagnjen k slabemu in ako so goreči padli v skušnjavi, kako jo bo premagal mlačni? Mlačnega začne Bog zapuščati, preneha mu dajati posebne milosti, pomoč in razvetljenje. O, da ne bi počasi oterpnelo njegovo serce, o, da ne bi na duši oslepel v kazen, ker je zanemaril toliko milosti in pripomočkov, s katerimi bi bil lahko dosegel visoko stopinjo popolnosti! Mlačen tretjerednik je podoben evange-

¹⁾ Razod. 3, 15. in 16.

²⁾ Tom. 3. Serm. de vita relig.

lijskemu figovemu drevesu, katero je Kristus preklel, ker je imelo samo listje, sadja pa ne.

Kako se pa pozna mlačnost pri kristijanu, boš morebiti pral. Ali veš, kedaj je voda mlačna? Ali ne, keder ni ne topla ne merzla? Kristijan je pa mlačen, keder ni ne goreč, ne grešnik. Mlačen kristijan dostikrat ne opravlja menj pobožnosti kakor goreč; navadno ravno toliko ali pa še več. Ali mlačni moli in opravlja vse svoje pobožnosti nemarno, hitro, na pol, raztreseno. Hodi v cerkev, spoveduje se, pa brez poboljšanja; hodi k sv. obhajilu, pa iz same navade, začne opravljati celo kako novo pobožnost, lahko da se tudi preobloži z raznimi molitvami, ali kmalu vse opusti.

Dela dobre sklepe, pa se jih kmalu naveliča; ljubi čednost, pa misli le, da ne bi bilo težav ž njo; rad bi bil ponižen, pa da ga ne bi nihče zaničeval; rad bi bil čistega serca, pa da ne bi bilo treba krotiti oči in drugih telesnih počutkov; rad bi bil poterpežljiv, pa brez nasprotnikov; pokoren, pa le bolj po svoji glavi. Naj manjše težave se vstraši, še toliko se ne more premagati, da bi o pravem času vstajal ter jutranjo in večerno molitev in spraševanje vesti redno opravljal. Mlačna duša se sicer varuje velikih grehov, ker se boji pekla, majhnih se pa ne. Še svojim stanom, svojo službo tak človek nigdar ni zadovoljen; vedno se toži, ke bi bil v drugem stanu, v drugi službi, da bi veliko več molil, da bi se lažje greha varoval in več dobrega storil. Mlačni ne stori ravno dosti hudega, pa tudi ne dosti dobrega; velik in očiten grešnik ni, pa tudi odločen pobožen kristijan ne. Kaj praviš na vse to, dragi bravec? Ali nisi morebiti tudi ti zašel v mlačnost? Ako ti pravi tvoja vest, da si, skerbi, da prej ko prej izgaziš iz te mlake.

Pred vsem, glej, da ne boš nemarno in poveršno opravljal svojih navadnih molitev in pa dolžnosti svojega stanu. Varuj se lenobe, zlasti dolgega spanja. Vstaja; o pravem času in ako veš, da te čaka mnogo dela čez dan, vstani nekoliko prej, da boš opravil svoje molitve že zjutraj in ne boš odlašal do noči. Goreče opravljaj jutranjo in večerno molitev in kar ti nalaga tretji red ali kaka bratovščina. Glej pa, da se ne boš preobložil z bratovščinami in posebnimi molitvami, boljše menj, pa tisto dobro in stanovitno opravljaj. Keder čutiš v sebi skušnjavo, da bi potem molil, ali da bi opustil ali vsaj skrajšal jutranjo in večerno molitev, spraševanje vesti, premišljevanje, ali da bi šel prej spat

kaker po navadi, serčno premagaj tako skušnjava in vse vestno opravi.

Stresi se sebe strah in boječnost, kaker da ne bi mogel premagati težav pri dobrih delih; ako so jih mogli drugi, ki so bili mlajši im slabši kaker ti, zakaj jih ne bi mogel tudi ti? Ako ne čutiš duhovnega veselja in tolažbe pri molitvi, ali ne vidiš na sebi poboljšanja in napredka, ali ke bi padel celo v velik greh, ne obupaj, ne vdajaj se otožnosti in ne opuščaj molitve, temuč obžaluj svoje grehe, moli še bolj goreče, posvetuj se se svojim spovednikom, in kar ti bodo rekli, stori in pomiri se. Zlasti pa glej, da boš opravljal dolžnosti svojega stanu se vso natančnostjo in vedno z dobrim namenom. Ni sicer slab namen, ako delamo, ker moramo delati, da si zaslužimo svoj vsakdanji kruh; pa ta namen je nekaj takega, kar se ume samo ob sebi. Dober namen, ki ima zasluženje pred Bogom, je, ako delamo, ker je tako volja božja, ker nas je Bog vstvaril za delo. Naj boljši namen pa je ta, ako delamo, da bi se svojim delom Boga častili in tudi bližnjemu koristili. Kedor ima ta namen ali vedno pred očmi ali ga vsaj prav pogostoma obudi, ta se bo s pomočjo božjo lahko obvarovali ne le greha, ampak tudi mlačnosti, on bo živel ko res goreč kristjan, njegova luč bo svetila pred ljudmi, da bodo videli njegova dobra dela im hvalili očeta v nebesih.

P. A. F.

V RIM!

Od vseh strani hite letos verni katoličani v Rim, da se vdeleže odpustkov svetega leta. Tudi Slovencev je že bilo tamlepo število za takò majhin narodič. Pričakovati pa smemo, da jih pojde mnogo tudi še na jesen na shod tretjega reda. Seveda bi vtegnil kedo vgovarjati, da je neznanje jezikov, italijanskega in francoskega, za veliko večino naših tretjerednikov močan zadržek in da vsled njega shod sam na sebi ne obeta kaj posebne dobička. Ali pomislimo, da bo to prav tako tudi za nemške in druge tretjerednike, ki tudi ne umejo tistih jezikov Raznim narodom pa se bodo odkazale cerkve, kjer bodo imeli svoje posebne zборе in bodo slišali namenjene nauke in svete v svojem jeziku. Tudi slovenski tretjeredniki, ako jih bo zadostno

število, bodo imeli torej svojo cerkev, kjer jih bodo mogli njih vodniki nagovoriti v domačem jeziku. To bi bil nekako prvi občni shod slovenskih tretjerednikov od vseh krajev naše domovine.

Glede popotovanja mislimo, da bi se tretjeredniki po pravici imeli nekoliko delj pomuditi tudi na poti v naših velikih svetiščih, zlasti v Padovi in Asizu. Keteri imajo dobre noge, da se tudi visoke gore ne vstrašijo, bi lahko šli na Aljvernijo, in prav primerno bi bilo, ke bi bili gori za praznik ran sv. Frančiška 17. septembra. Nazaj grede bi bilo lepo, ako bi bili na god sv. očeta Frančiška v Asizu.

Zborovanje v Rimu ima biti po določbi svetega očeta od 22. do 26. septembra. Perva seja bo v soboto 22. septembra popoldne v veliki dvorani apostolske kancelarije. Drugi dan v nedeljo se bodo mogli vdeležiti slovesnosti beatifikacije in obiskati cerkve za svetoletni odpustek; zvečer bodo nagovori v različnih jezikih v raznih rimskih cerkvah. Skupne seje bo shod imel potem v ponedeljek, torek in sredo. Zahteva se, da kar hoče kedo na shodu govoriti, vsaj do 15. avgusta spisano pošlje na kurijo generalicijsko v kolegij sv. Antona (Roma, Via Merulana, 124).

Slovenski tretjeredniki, ki ne umejo italijanskega in francoskega, seveda ne bodo hodili k skupnim sejam, nadaljevali bodo mejtem lahko cerkveno obiskovanje za odpustek. Ker je za ptujce naloženo desetdnevno obiskovanje znanih štirih rimskih glavnih cerkev, bodo ako v nedeljo 23. septembra začno v torek 2. oktobra gotovi, tako da se 3. oktobra lahko odpeljejo nazaj proti Asizu, kjer bi potem drugi dan praznovali god svetega očeta Frančiška. Vse romanje bi obsegalo po tem načertu nekako tri tjedne, od sobote 15. septembra do sobote 6. oktobra.

Najberž poreče kedo, da bi bilo to preveč. Zlasti bi prišli za shod prezgodaj v Rim, ako bi šli na pot cel teden prej; ker se sme pričakovati, da se bo tudi tretjerednikom število dni za svetoletno cerkveno obiskovanje kaj skrajšalo, bi bilo tudi od sklepa shoda do praznika svetega Frančiška predolgo čakati. In če bi se vozili s posebnim vlakom za znižano ceno, na Aljvernijo že zato ne bi bilo mogoče, ker bi tak vlak ne mogel čakati toliko časa.

To je vse res; tretjeredniki, ki nimajo potrebnega časa in denarja, se ne bi mogli muditi tri tjedne; oni bodo večinoma najbolje storili, da ostanejo doma pri svojem delu in svojih na-

vadnih molitvah. Keteri so pa v vgodniših razmerah, tem v Rimu ne bo dolg čas, ke bi tudi vse tri tjedne le tamkaj prebili. Saj je Rim mesto, ki se ga tako lahko nihče ne nagleda in ne naveliča; kako bi se ga veren katoliški kristijan, kako bi se ga goreč tretjerednik!

Tudi malovernika mika Rim, stari mogočni Rim, ki si je znal nekedaj podvreči ves takrat znan svet in razširiti daleč proti zapadu in severu svojo gerško omiko, svoj latinski jezik. Omiko, to je res, so dobili Rimci zlasti od Gerkov, ali širili so jo v svojem jeziku, latinskem jeziku, in kamer so tega zasadili, tam so se rodili iz njega v poznejših stoletjih naj imenitniši novi jeziki evropski. Da ni bilo Rima, dandanašnji ne bi bilo sladke italijanščine, ne bi bilo imenitne francoščine, ne bi bilo španščine ponosne, da ne omenim drugih s temi sorodnih, menj hvaljenih romanskih jezikov. In tisti evropski jeziki, ki so drugega debla, kako so tudi ti vsi prepreženi in pretkani z latinskimi besedami in izrazi, kako še vedno zajemljevo vsi iz tega skupnega bogatega vira!

Tudi vsa slavna učenost in omika novega veka ima svoje korenine, svojo terdno podlago v starih latinskih spisih in spevih. Kedor si hoče ono prilastiti, se mora teh učiti; kedor hoče te popolniše umeti, ta gre v Rim, da vsaj v razvalinah, koliker se da, vidi in spozna, kakšno je bilo nekedaj to kraljevsko mesto, kakšen je moral biti mogočni rod, ki je od tod zapovedoval svetu.

Pa te razvaline starega, malikovavskega Rima so častitljive tudi vernemu kristijanu. Verni kristijan vidi v teh razvalinah ostanke tistega posebnega mesta, ki ga je očitno Bog sam izvolil, da pripravi cerkvi Kristusevi terdno in prostorno podlago; saj vidimo celo še dandanašnji, da je kerščanstvo razširjeno in vkoreninjeno le tam, kamer je segala rimska moč, koder je vplivala rimska omika. Pa še v drugem oziru so ostanki starega paganskega Rima častitljivi tudi kristijanu. Koliko marternikov Kristusovih je v njih svojo kri prebilo! koliko velikih svetnikov se je v svojem življenju tudi v poznejših mnogih stoletjih oziralo na nje! Na vse te nas spominjajo te stare razvaline.

Ali ne le ostanki paganskega Rima so vredni, da jih človek vidi, da jih ogleduje se spoštovanjem ko priče mnogostoletne cerkvene zgodovine; še bolj, seveda, mikajo pobožnega katoliškega kristijana lepo ohranjeni spominiki poznejših stoletij, od

podzemljskih pokopališč in svetišč prvih kristijanov pa do naj-novejših, ki so se sezidale poslednja leta. Kako veličastni so ti spominiki že sami na sebi. In koliko dragocenih svetinj, koliko ume-talnih dragotin je videti po teh častitljivi svetiščih! Celo leto ne bi bilo zadosti, da bi človek vse, če tudi le po verhu in mino-grede, ogledal!

Kje je veren katoliški kristijan, ki ga ne bi vse to prav nič mikalo, nič vabilo in vleklo v Rim!?

Vender, ke bi pobožni romar vse te znamenitosti videl, vse imenitne svetinje ogledal in poljubil, svetega očeta pa ne bi ne videl ne šlišal, jaz mislim, da se pač ne bi vernil popolnoma za-dovoljen na svoj dom. V Rimu biti in papeža ne videti, saj pomeni to še v pogovoru pomanjkanje tistega, kar je najpomembnejše. Bolj ko vse drugo želi človek v Rimu videti papeža.

Ali pa ni to, kaker najberž pogostoma pri posvetnih ljudeh, tako tudi pri dobrih kristijanih večinoma le prazna radovednost brez zasluženja pred Bogom?

Mislim, da ne. Saj vidimo radi le tistega, koger res radi imamo. Radi imamo pa že po natornem nagnjenju tistega, ki tudi sam ljubezen goji do nas, ki skerbí, ki se trudi za nas in nam dobrote skazuje. Kaj ne, dragi bravec, saj to pač ne more biti drugači. In zdaj te vprašam, povej mi sam, kedor koli si, ki to bereš, kje pa je človek na svetu, ki bi vse ljudi tako lju-bil, kaker naš sveti oče papež? Kje je kedo, ki bi si tolikanj prizadeval dobro storiti vsem? Kje je, ki bi bil tudi v resnici toliko dobrega storil kaker papež Leon XIII. se svojimi dobrimi sveti in opomini posebej pa še zlasti svojim zvestim otro-kom sè svojimi neznótljivimi nauki ter svojimi raznovrstnimi potrebnimi ali vsaj koristnimi predpisi in naredbami? Gotovo ga ni, ki bi se mogel v tem le od daleč primerjati sv. očetu.

Če pa ima vže vsak dober katoličan zadosti nagibov, da ljubi našega sedanjega svetega očeta goreče in navdušeno, koli-kanj bolj še vi, predragi tretjeredniki! Komu so sveti oče po kazali večo ljubezen ko vam? Vas so, kaker nikoger drugega, še posebej povabili na svetoletni odpustek, da bi vas, koliker se da, obilo zbrane pozdravili ter se veselili mej vami kaker mej svojimi najbolj domačimi, svojimi najljubšimi otroki. Komu bi tako povabilo ne genilo serca? Kedo se ne bi odločil, če tudi na težavno pot, ko mu je zagotovljeno, po čemer bi ob drugi priliki morebiti brez sadu in vspeha vtgnil hrepeneti.

Ravno kar smo izvedeli iz Ljubljane, da je tudi slovenskih tretjerednikov že mnogo namenjenih meseca septembra v Rim. Prav! pojdite, kateri morete; pojdite, da se vdeležite odpustka svetega leta in da slišite nauke in nasvete, ki se bodo učili in priporočali na vašem redovnem shodu; pojdite tudi, da vidite veliki Rim, naše svete cerkve slavno, glavno mesto, pojdite, da, vidite velikega papeža Leona XIII., da slišite njegov prijazen očetovski glas!

Bog bodi z vami!

DROBTINICE.

„Je doba miru in doba vojske.“ (Preg. 3, 8).

„Doba našega pozemeljskega življenja, je doba vojske; še le po našem odhodu na oni svet, začne doba miru. Zato se tudi tista nebeška domovina, v katero hodimo, imenuje *Jeruzalem* to je: *pogled miru*.

In na zemlji ne sme pa nihče misliti, da je gotov, ker živimo v dobi vojske, kjer se moramo neprenehoma vojskovati, ako hočemo enkrat ko zmagovavci v miru počivati.“

(Sv. Hijeronim in Eccli. 3, 8.)

Nikjer nisi gotov.

Ni svetnika še tako visoko zamaknjenega in razsvetljenega, kateri ne bi bil prej ali poslej skušan, ker ne zasluži imenitnega občevarja z Bogom tisti, ki ni bil s kako bridkostjo skušan za Boga..... Ni Reda tako svetega, ni kraja tako skritega, kjer ne bi bilo skušnjav in nasprotnosti. Ni tako popolnega in svetega, kateri ne bi bil več ali menj podveržen skušnjavam, katerim popolnoma ujeti nam ni mogoče. („Tom. Kemp.“)

Božja pomoč je gotova v skušnjavah.

„Ne boj se; ker jaz sem te odrešil in poklical te po tvojem imenu: Moj si ti. Ako hodiš po vodi, hočem pri tebi biti, in reke te ne bodo pokrile; ke bi šel skoz ogenj, se ne boš sežgal, in plamen te ne bo posmodil; ker jaz, Gospod, sem tvoj Bog, Sveti Izraeljev, tvoj Odrešenik..... Ne boj se, ker jaz sem s tebo.“ (Izaija 43, 1—5.)

Moli.

„Kaker neobzidano mesto pade lahko v sovražnikove roke, ker ga nihče ne more braniti, tako more tudi hudič lahko spraviti pod svojo oblast in z naj ostudnišimi strastmi omadeževati dušo, ketere ne brani molitev. Ako pa on vidi dušo z molitvijo ko se zasipom obdano, ne derzne se ji približati, tako se boji poguma in moči, katero ji deli molitev, ker ona bolj krepča dušo kaker jed telo.“ (Sv. Krizostom.)

P. H. R.

Priporočilo v molitev.

V pobožno molitev se priporočajo rajni udje 3. reda skupščine goriške: Ana (Marija) Testen iz Levpe, Frančiška (Magdalena) Brandolin iz Kormina, Filomena (Alojzija) Makor iz Gorice, Marija (Elizabeta) Jericio iz Kanala, Doroteja (Klara) Devinar iz Zapotoka, Katarina (Marija) Kolenec iz Avč, Marija (Barbara) Marušič iz Tolmina, Marija (Elizabeta) Jakelj iz Mirna, Ana (Terezija) Planinšek iz Volč, Marija (Lucija) Bregant iz Gorice; biljanske: Valentin (Frančišek) Kurtin.

Dalje priporočajo v molitev: neka tretjerednica iz Gorice svojo hčer, od malega bolešno, za zdravje in dobro pamet in dva mlada fanta, da bi jima Bog um razsvetlil in dal moč za učenje in poklic v duhovski stan; neka mati tretjerednica svoje tri otroke, posebno pa eno, ki je izgubilo oko in ima še drugo v nevarnosti; dve dekleti se priporočate, da bi premagale skušnjave zoper sveto čistost; neka dekle za zdravje; neka oseba za gorečo ljubezen do Jezusa, priporoča tudi svoje brate in sestre, mater in vmerlega očeta; neka dekle svojega gospodarja in svojega spovednika; N. O. priporoča sebe in svojega spovednika; neka tretjerednica za dar krotkosti; neka oseba več tretjerednic, da bi se znebile nekih napak; neka oseba svojo družino za razsvetljenje in pomoč; neka tretjerednica svoje sosedo; neka druga tri osebe za zdravje; neka oseba svojega brata in svoje predpostavljene za razsvetljenje; neka tretjerednica za ponižnost in krotkost in za pomoč v dveh posvetnih zadevah; M. D. sebe, vso faro in vse žive in mrtve brate in sestre 3. reda; H. W. za pomoč božjo v svoji dolgi bolezni, da bi mogla kmalu zopet v službo; neka

tretjerednica priporoča nekega mladeniča za razsvetljenje in spoznanje samega sebe; neka tretjerednica iz Semiča priporoča tamkajšne dobre duhovnike, zlasti gospoda dekana, da bi ozdraveli; neka tretjerednica priporoča sebe v neki prav imenitni zadevi za potrebno razsvetljenje in za dar prave pobožnosti; neka oseba za gorečnost v molitvi; neka žena priporoča svojega moža za srečen pot v Ameriko in za stanevitnost v zakonski zvestobi; neka oseba sebe in svojo mater za ozdravljenje; dve tretjerednici za stanovitnost v dobrem do kouca in za srečno zadnjo uro; neka oseba priporoča svoje brate in sestre v dober namen; neka tretjerednica za zdravje; Fl. V. svoje otroke; neka tretjerednica in naročnica „Cvetja“ sebe; g. V. T. nekega moža za milost spreobrnjenja; g. A. Ž. se priporoča za zdravje in srečo pri gospodarstvu.

Zahvalo za vslišano molitev.

Iz Novega mesta 26. VI. 1900.

Iskreno se zahvaljujem milostivemu Jezusu, svetima apost. Petru in Pavlu in sv. Frančišku, da sem bila letos skupno s slovenskimi romarji v Rimu ter za veliko milosti, ki mi jih je Bog podelil. Po tem romanju sem zdaj telesno vsa terdniša in na duhu veselejša kaker poprej. Nigdar mi ne bo žal, da sem šla, dasi sem se težko odločila, in pripravljena sem zopet iti v jeseni k svetoletnemu shodu tretjega reda, ako se bo tedaj tudi kaj Slovencev poklonilo svetemu očetu. J. K. tretjerednica.

Nadalje naznanjajo zahvalo: M. S. dušam v vicah za pomoč v hudi dušni potrebi; neka tretjerednica za večkratno vslišanje v potrebah; J. G. za vslišano molitev; neka tretjerednica za pomoč v velikih skušnjavah zoper sveto čistost; neka druga za pomoč v neki zadregi; F. G. za večkratno vslišanje; A. J. iz Reke za srečno romanje v Rim; A. V. iz Reke za vslišano molitev; M. D. za odvernjenje nesreč in druge milosti večkrat prejete; neka tretjerednica za pomoč v neki važni posvetni zadevi; I. K. in neka druga oseba za ozdravljenje p. gvardijana kapucinskega v Reki. F. V. za ohranjenje pred neko sitnostjo, ki se je je bilo bati; J. K. za pomoč v dušnem nemiru in v telesnih potrebah; J. D. za odverjenje nesreče, ki mu je pretila pri premoženju; J. V. za ozdravljenje nadležne vratne bolezni.

Glede spovedi za odpustke

so sv. oče 17. jan. 1900 dovolili tudi za goriško nadškofijo, kaker je bilo že prej dovoljeno za ljubljansko in lavantinsko, da zadostuje spoved vsaki drugi teden, da se morejo dobiti vsi odpustki, ki so podeljeni za čas dotičnih 14 dni. Vender pa je treba za odpustke svetega leta posebne spovedi. Dovoljenje je dano za 2 leti.

popraviti pisava, ki je pomanjkljiva, ne pa izreka, ki je v etimologiji dobro vtemeljena: *medium, pretium*. Tako bi bil moral tudi dr. Sket povedati, da je izreka našega naroda, kaker jo uči Janežič, prava in pristno slovanska, navadna čez 30 milijonom ljudi, in če bi bilo pri nas v tej reči kaj popravljati, bi se naj popravila pisava, tako da bi se vpeljalo znamenje *l*, kaker sem nasvetoval jaz pred 30 leti in kaker je Pleteršnik v svojem slovarju v resnici storil.

Da se je pridružil dr. Sket potujočevaycem naše izreke, moram pač jako obžalovati in čudim se temu tolikanj bolj, ker on sam v zasebnem občeivanju, če se prav spominjam, po domače govori. Ne bi se tolikanj čudil kakemu gospodu od onkraj Drave; tam se je namreč zgodaj začela agitacija za „čisti *l*“. Vže leta 1824 piše D a i n k o, *Lehrbuch der Windischen Sprache*, str. 25:

„Wo das gemeine Volk anstatt *l* ein *o* oder *a* spricht, halte man sich nach der reinen Schriftsprache, welche nie anstatt *l* ein *o* oder *a* spricht, noch weniger schreibt.“

Na to bi bil lahko vprašal, recimo, Kopitar v kakem dunajskem nemškem listu n. pr.:

„Wo in aller Welt ist denn diese reine Schriftsprache, die spricht und schreibt? Wir kennen nur Sprachen, die gesprochen und geschrieben werden. Jedoch nicht jede Sprache, die geschrieben werden kann, in der auch vielleicht mehr oder weniger Kleinigkeiten geschrieben worden sind, ist deshalb schon eine Schriftsprache. Was Sie da lehren, lieber Herr Dainko, das ist es z. B. sicherlich nicht. Sie bezeichnen es selbst in der Vorrede als „Mundart“ oder „Dialect“. Es ist in Wirklichkeit der Dialect des „gemeinen Volkes“ in den Windischen Büheln. In wie weit Sie recht thun zu demselben auch die Mundart der Windischen Ungarn zu ziehen, wollen wir hier nicht untersuchen; jedenfalls bestehen ganz bedeutende phonotische und morphologische, wahrscheinlich auch syntaktische Unterschiede. So wollen wir auch nur einfach constatieren, dass Sie die West- und Südslawen der Steyermark vielmehr zu dem Kärntner und Krainischen als zu Ihrem Dialecte rechnen. Dass letztere Gruppe eine in genügender Weise grammatisch behandelte Schriftsprache besitzt, ist richtig, richtig auch, dass in derselben ein gewisser Kopitar und frühere und spätere Grammatiker die historische Schreibung mit *l* beibehalten wissen wollen, keiner derselben jedoch schreibt die reine Aussprache des *l* vor, wo das Volk, man kann wohl sagen, in seiner Gesamtheit dafür *v* (*u*) spricht. Bei Ihrer Gruppe sehen wir hingegen nur geringe Anfänge einer Litteratur, die bedeutendern davon auf ungarischer Seite, und, merkwürdig, in der Sprache dieses transmurranischen Schriftthums wird anstatt *l*, ganz wie im Serbisch-Kroatischen, bald *u*, bald *o* geschrieben, wie es dort eben auch gesprochen wird. Auf Ihrer steierischen Seite dagegen scheint kaum etwas Gedrucktes vorzuliegen. Die Ihnen vielleicht nicht unbekannten handschriftlich erhaltenen Gedichte von Leopold Volkm er bieten aber — wiederum merkwürdigerweise — für etymologisches *l* an den betreffenden Stellen bald *u*, bald *a*, z. B.: „dugi, vuk, dauzh, bau, shgau, jaufha; bia, vuzhia, fha, mifla, vsea, sapeja, pogorejez“ (ungenau statt: pogorejaz, pogoreaz) für krainisch geschriebenes: „dolgi, volk, dal(e)zh, bal, shgal, jelfha; bil, uzhl, fhel, miflil, vsel, sapel, pogorelez“ usw. Wo ist also, lieber Herr Dainko, die schöne „reine Schriftsprache, welche nie anstatt *l* ein *o* oder *a* spricht, noch weniger schreibt“? Vielleicht einstweilen wohl gar nur in Ihrer Grammatik? Aber Sie schreiben doch: dug, vuk, vuna, ja sogar: kadianca für kadilniza, motianca (der Batterrührkübel) für motilniza, was ganz so zu beurtheilen ist wie bia für bil, kadia für kadal. Desgleichen wäre etymologisch für Ihr sejanca, vejanca: fejniza, velnica (oder fejálniza, véjálniza), für juhanca, noganca: gúgalnica, nogálnica zu schreiben. Ihre Grammatik scheint somit kaum geeignet eine „reine Schriftsprache“ zu begründen; sie ist und bleibt wohl nur ein, allerdings recht werthvoller, Beitrag zur slav. Dialektologie.“—

Blizu tako bi bil lahko pred 76 leti Kopitar vgovarjal Dainku. Ali je ob tisti priliki morebiti res kje kaj podobnega pisal, jaz v resnici ne vem. Pač pa se mi zdi, da je obveljalo Dainkovo povelje; gospodje so se začeli sramovati domače izreke preprostega ljudstva. Zlasti se jim je zdel menda *a* za *l* nekaj napačnega, neblagolasnega, ostalim Slovenom neznanega. Nekaj posebnega je pač, ali v navadi je tudi drugod, v Istri, Dolomaciji, v poljskih narečjih; prim. Boudouin de Courtenay a „Fonologja polska“ v „Encykl. Powsz. Ilustr. T. XXII. str. 814. V knjižnem jeziku, kakeršnega je hotel Slov. goricam dati Dainko, bi bila taka izreka opravičena, vsaj ne menj ko *y* (*ü*) za *u*. Ali sčasoma so se tamkajšni gospodje odločili za kranjsko knjižno slovenščino. Ž njo bi bili imeli sprejeti seveda tudi nji lastno izreko, kar ni bilo tako težko; za naglašenim *a* izgovarjajo tudi oni *l* za *u*: *d a u*, *ž g a u*. Ali po Dainkovem povelju so se bili že odločili za „čisti *l*“; Čehi in zagrebški kajkavci so jih v tem poterjevali in morebiti še to in ono. Tako, mislim, da je mej izobraženimi v tistih krajih najprej obladala ta moderna neslovenska izreka in od tam se je razširila po vplivu, ki ga ima mej nami tamkajšni jako nadarjen rod. Žal, da pri tej reči ta vpliv veliko škodo dela jeziku in narod: „razdružuje slovenstvo“, ker terga gospodo od ljudstva, terga sedanjo slovenščino od slovenščine Vodnikov in Kopitarjeve, Metelkove in Prešernove, Slomšekove in Janežičeve in blizu vseh njih verstnikov in vseh, ki se še dandanašnji po vsi pravici njih derže; terga celo slovenščino enega in istega človeka na dvoje, ker ni vsakemu, ki dela to, ko bere in deklamira, dano tudi v zasebnem občevanju z bodečimi *l*-i špikati svojega govorjenja. In kako se v očitnih in neočitnih govorih vsled te zmešnjave kvari naš jezik, to je tako žalostno, da človek res ne ve, kaj bi, ali bi jokal, ali ne bi.

Najprej že ta zoperna nedoslednost! zdaj tako, zdaj tako! Mnogi govore participije še po domače, ali *ol* v korenih izgovarjajo ko *olj*. In ta *olj*, kakšen je sploh! Volna (Wolle) se izgovarja kaker voljna (weiche), polzka pót (schlüpfriger Weg) kaker poljska pót (Feldweg). Pri tem dobiva *ol* popolnoma napačen, v takih primerih neslovenski glas, namreč dolg *o* in soglasniško kratek *l*, mej tem ko je ta *o* v narodni izreki vedno kratek, ker je v bistvu le zavoljo naslednjega temnega *l* temno barvan poglasnik *v*; ta *l* pa po svoji kolikosti ni soglasnik, temuč samoglasnik, prav tako, kaker *r* v primerih kaker *v ert*, *p ert*. Dolžino dela oboje skupaj *v* in *r*, *o*, in *l*. („Cv.“ XII, 12.) — Pa tudi v drugih primerih se čistemu *l*-u na ljubo pred njim stoječi kratki zlogi napačno zatezajo, nepovdarjeni napačno povdarjajo: š él lj, ž iv él lj, ž el él lj, u b í lj, h o d í lj, k r á lj, p el j á lj. Ko smo se gerščine učili, nismo smeli pisati *η* nam. *ε*, ali *ω* nam. *o*, tudi naglasov ne staviti poljubno; slovenščina pa ne zasluži podobnega spoštovanja? V nemščini se uči slovenska mladina, da se pravi n. pr. ljudje: l á ũ te, kar se pa piše L e n t e. Slovenščina pa ni vredna, da bi se slov. mladina učila: bil se izrekuje b iv in b iv se piše bil? temuč ona (slovenščina) se mora vклонiti? namestu b iv se mora reči bilj, da ne bo dečko iz pravopisa dvojke dobilj? O srečna slovenščina! (Dalje prih.)